

країни необхідних для впровадження технологічних змін, вибору методів і інструментів, що можуть бути ефективно застосованими в реалізації економічної політики впровадження процесів реіндустріалізації та забезпечення інноваційного, технологічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. The Global Competitiveness Report 2018 / Prof. Klaus Schwab (Ed.). Geneva: World Economic Forum, 2018, 658 p. URL: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018.pdf>.
2. Rugman A.M. Porter Takes the Wrong Turn // Business Quarterly, 1992. – Vol. 56. – № 3. – P. 59-64.
3. Cho D.S. A dynamic approach to international competitiveness: The case of Korea // Journal of Far Eastern Business, 1994. – P. 17-36.

Ющишина Л.О., к.е.н., доцент
Ковальчук М.В., магістрант
Східноєвропейський національний
університет ім. Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ЗАГОТІВЛІ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ ПЕРЕРОБНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Виробництво цукру завжди було одним з провідних напрямків національної економіки країни. Ще до недавню Україна входила в першу десятку найбільших виробників цукру в світі. На виконання завдання підтримання внутрішнього та забезпечення зовнішнього ринку працювало 192 цукрових заводи, виробляючи в межах 6 млн.т. цукру, з яких 3,5 млн.т. реалізовувалися на експорт. Реалії сьогодення такі: залишилися діючими в сезон 2018/2019 рр. – 46 заводів, а в сезон 2019/2020 рр. – 31 завод. Загальний обсяг виробленого цукру за попередній господарський рік склав всього 2,1 млн.т. з них експортовано всього 113 тис.т. [1].

Як інформує Міністерство аграрної політики та продовольства України, у 2019 р. площі під посівом цукрових буряків становлять 221,9 тис. га, що на 52,8 тис. га менше у порівнянні з 2018 р. (у 2018 р. – 274,7 тис. га) [2].

Враховуючи багаторічний досвід і наявність виробничих потужностей Україна має можливість відродити свій потенціал у цій галузі. Збільшення виробництва цукру дасть можливість повернутися на світовий ринок, що дозволить збільшити валютні надходження в Україну.

Зрозуміло, що нарощування потужностей можливе лише при відродженні бурякосійних господарств, підвищенні ефективності вирощування і заготівлі цукросировини. Більшість діючих бурякосійних господарств на сьогоднішній день вже впровадили новітні технології вирощування цукрових буряків, і це дало їм можливість вижити в умовах жорсткої конкуренції. Дотримання вимог щодо вирощування цукросировини (ротація культур у сівозміні, використання науково обґрунтованих технологій вирощування, посів якісним насінням, інтегрована система внесення добрив і отрутохімікатів) впливає на ефективність роботи господарств.

Відповідно до Методичних рекомендацій [3], «ефективність роботи бурякосійних господарств визначається кількістю цукру, доставленого з буряками на бурякоприймальні пункти, і зокрема, загальною кількістю доставленої сировини, кількістю цукрових буряків, вирощених (заготовлених) з 1 гектара посівів, та їх якістю (цукристістю, вмістом К, Na та альфа-амінного азоту тощо)».

Варто брати до уваги, що витрати на 1 га при вирощуванні цукрових буряків сьогодні складають майже 40 тис. грн/га, що є вдвічі більше ніж, на 1 га соняшника. Тому аграріїв важко переконати вирощувати цукрові буряки. Крім того, технологія вирощування цукрових буряків вимагає застосування спеціальної техніки, та вищої кваліфікації агрономів, що переводить цукрові буряки до більш затратних культур порівняно з іншими.

За останні роки докорінно змінилась логістика заготівлі цукросировини. Колишня система заготівлі передбачала організацію сітки заготівельних пунктів, котрі територіально знаходилися у безпосередній близькості до сировинної бази.

Проте система не виправдала себе через додаткові витрати на утримання таких підприємств, а також додаткові втрати сировини при перевантаженні та природні втрати при зберіганні.

На сьогодні бурякопереробні підприємства ведуть боротьбу за постачальника цукросировини, складаючи договори контрактації з географічно віддаленими бурякосійними господарствами. Це призводить до збільшення логістичних витрат, завантаження доріг загального користування, їх пошкодження, збільшення

викидів вихлопних газів і підвищення собівартості готового цукру, що відповідно негативно впливає на його роздрібну ціну. Вважаємо, що держава повинна виступити регулятором на ринку заготівлі цукросировини, тоді у вигаді будуть всі: і виробники, і споживачі цукру.

Формуючи стратегію розвитку буряківництва в Україні потрібно враховувати тісну залежність дохідності буряківництва від врожайності та суми витрат на один гектар посіву [4].

Тому, на нашу думку, для удосконалення процесу заготівлі цукрових буряків слід відновити прямі зв'язки між вирощуванням та заготівлею цукрових буряків, створити ефективні інтеграційні формування в технологічному ланцюгу виробництва цукру. Цукор слід розглядати як стратегічний товар, так як він є сировиною для всіх виробництв харчової промисловості та готовим продуктом харчування населення. Враховуючи досвід зарубіжних виробників цукру, вважаємо доцільним, щоб держава через Департаменти агропромислового розвитку здійснювала регулювання процесу заготівлі цукросировини шляхом визначення районів заготівлі сировини для кожного бурякопереробного підприємства з врахування його потужності та ефективності переробки.

Враховуючи тенденцію до зниження ціни цукру на світовому ринку, бажаючи залишитись на ньому повноцінним гравцем, слід переглянути підхід до витратних складових в цукроварінні. Варто уникати необґрунтованих витрат на кожному етапі вирощування, заготівлі і переробки цукрових буряків. Адже

правильно організована заготівля цукросировини – один з дієвих чинників, що позитивно вплине на собівартість цукру, а відтак на його ціну.

Список використаних джерел:

1. Цукрова галузь України в цифрах. Національна асоціація цукровиків України. URL: http://storage.ukrsugar.com/uploads/pdf/7_UkrSugar_2019_uk_small.pdf (дата звернення 19.10.2019).
2. *Офіційний сайт* Міністерства аграрної політики та продовольства України URL: <https://minagro.gov.ua/ua> (дата звернення 19.10.2019).
3. Методичні рекомендації з визначення показників вироблення цукрози з 1 гектара посівів зони заготівлі цукрових буряків : затв. наказом Міністерство аграрної політики України від 18.12.2006 р. № 779. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0779555-06/ed20061218/find?text> (дата звернення: 21.10.2019).
4. Оченаш В. А. Ефективність виробництва цукрових буряків та цукру в Україні. Ефективна економіка. Дніпропетровськ, 2012. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1535> (дата звернення: 22.10.2019).